

Plattdüütsch / Friisk

Husumer Schölers an't Brandenborger Tor – mang Japaners, Chinesen un Amerikaners.

CARSTENSEN

Nordfreesen to Besöök in de Weltstadt

Schop oder Shoppen, dat weer dor de Froog

HUSUM/BERLIN So nu weer dat sowiet: De 9a vunne Gemeinschaftsschul Husum-Nord mit emme Klassenlehrerin Asta Carstensen und emme Kunstlehrer Jens Paulsen brukte gor nicht so wiet to lopen. Se wern op Abschlussfahrt un wulln denn uck mull richti wat beleben. Emme Jugend-Hotel, dat Meininger, lech direkt an't Hauptbohnhoff Berlin, een Kattensprung vun't „Tagesschau-Leben“ aff. Eenmull öwer de Spreebrück, an Angelas Bundeskanzleramt vörbi un no allerlei Aggewars an Seekerheitsmotnahmen rin inne Plenorsool vunne Bundesdag, wo se alles vertelt wur, wat se weten oder uck nicht weeten wulln.

Se mussen een ganze Tiedlang luern un anstohn, denn ower ham se emm endlit tofoten: een Schleswig-Holsteener in Berlin, de Bundesdagsaffgeordnete Ingbert Liebing. Uck noch sun een, de nächstet Johr schleswig-holsteensche Mi-

nisterpräsident warn will. De nieschierige Schölers stellten emm veele Frogen, de he alle fründli beantworen de: „Wiewel verdeenen Se denn?“ „Wat, 9000 Euro?“ „Jo, ower dorför mutt ick uck 70, 80 Stunden inne Wuch arbeiten, dat is wohrafft keen Zucker-

„Ower dorför mutt ick uck 70, 80 Stunden inne Wuch arbeiten, dat is wohrafft keen Zuckerschlecken.“

Ingbert Liebing
Bundesdagsaffgeordneter

schlecken“. De Schölers blew de Spütt wech.

To TTip stunn he positiv, de Husumer Teenies negativ. So ging de Fragerie een ganze Tied wieder, denn wur Biller mokt, dat ging noch no bom inne Kuppel un öwerall pulseerte dat Leben doch ornlit wat mehr as bi uns op flache Land.

Obwull: As se an't Brandenborger Tor mang Japaners, Chinesen, Amerikaners stohn deen, hier un dor kieken deen, fotografeerten und genoten, stunn een Schöler mit een ganz lange Gesicht dor, un as he frocht wur, wat he denn har, sä he: „Mi is langwielich“.

Jo, de Schleswig-Holsteeners finnen emme Schop ane Diek dusenmull opregender as dat lude Leben in Berlin.

Dat Eten inne Bundesdag funnen se ower prima un uck dat inne Schleswig-Holsteensche Landesvertretung: Hier wur se sogor vun Kellner un Kellnerin bedeent, un as dorno denn de Höhepunkt keem, een Vödrag vun een hochdoteerte Jurist ut Flensburg öwer dat spannende Thema „Der Weg der Gesetzgebung“, dor seten se aal mit een vulle Buk inne Middagsstunn.

Se mussten noch een ganze Tied sitten bliem, denn se mussten sick dat Middageeten dör Tohorn verdeenen, denn

dat kregen se bloß sodenni ganz umsunst.

De Schleswig-Holsteeners in Berlin harn se nu affarbeitet un kunnen sick freuen öwer een Spreefahrt („Water so as bi't Hus“), een Schlössertour in Potsdam, öwer Madame Tussauds, de spannende Berliner Ünnerwelten, öwer de Story of Berlin, dat Grips-Theoter, de Disco D light un uck dat Shoppen inne Primark...

Een Besök inne Gedenkstätte vun't ehemolige KZ Sachsenhausen un uck alles öwer dat, wat ane Muer passeerte un inne Bernauer Strot wiest wart, leet de junge Lüd mehr as nodenkli warn.

As se denn ower op de Rühfahrt mit de Toch all in Dithmarschen de erste Schop seen den, wur se ganz mall un opgeregt, denn för Schleswig-Holsteensche junge Lüd sind Schop ane Diek nu mull veel opregender as dat Shoppen in een Millionenstadt.

Asta Carstensen

Ipen Düüren ön di Sölring Museen

SÖL Di Internatsjonaal Museumsdai me frii lntreer ön di „Denghoog“ ön Woningstair, di Fügelkui ön Kaamp, dit „Ualfrüisk Hüs“ en dit Haimaat-Museum ön Kairem heer maning Liren öntain en em kür sagaar di jen of öder Sölringraaki. Önark Museum fan di „Söl'ring Foriining“ waar en Fööring önböören en ön Kairem kür wü sa ombi 300 Mensken bigrööt.

Ön't „Ual Hüs“ es dit Leevent ön dit 19. Jaarhönert stuuken bleewen. Ön ark Rüm sjocht et sa üt, üs wan diar jit hoken uunet en me di gur felt Spiiskaamer kür em ön ualing Tiren gur aur di Wunter kum. Diar waant nönt, wat tö des Tir üp Staal kám.

Di Utsteling „Lange nicht gesehen“ me Skelter fan Hugo Köcke, Siegwart Sprotte, Ernst Mollenhauer en öder bekeent Könstlers, wat üp Söl maalet haa, kür em jit ön't Haimaat-Museum önluki, en fan di 5. Jüüni ön uur diar da di Aarber fan Günter Lambert weegert. Hi heer ön di 60er Jaaren fuaral ön Kaamp daik Skelter skafet.

Diar stuuken fuul Saaken ön di Rümer, wat aur di leest Jaarhönerten fortel ken, man hat wiar dach uk wat leewentig benen en bütenfür bi Klef ön Kairem. Büten kür em töluki, hur di Jungensdrachtenker fan di „Söl'ring Foriining“ me Musiik Daansen öpföört en benen wiar ön forskelig Plaatsen flüchtig Wüfhaur diarbi, ual Hunaarber tö weegin. Ül her jaa üp Söl al sent hönerten fan Jaaren

en gurt Bidüüding fuar't Aurlewin ön swaar Tiren. Tö des Tir, wan di Kärming ütfan wiar, haa di Wüfhaur itüüs sponen en prekelt. Ön hok Hüüsing jaav dit en Weewel, en di Ül fan di ain Sjip kür jir tö fast en wärem Tjüch weewen uur fuar di daagligs Kluring. Man miist-tirs seet em tö preklin. Di prekelt Switer en Höösen noom di Skepers me tö Hamborig en

wüfhaur, wat niin Nuar her ön di ualing Tiren. Dit Weewen fan Skortelbjener waar uk weegert, en aliweegens heer di jen of öder forsaaht, en uk morken, hur swaar dit Aarberin me dit Materiaal es, wan em diar ek uun tö es.

Wan em nü riin tökant wiar fan't Lukin, Spenen en Weewen, da jaav dit smaakelk ainbööken Kuk en Kofi en uk Saft

Dit Haimaat-Museum ön Kairem.

SÖL'RING FORIINING

em fing en gur Pris diarfuar. Sa maning Wüf, wat Nuar her, kür sa wat diartö fortiini.

Ön des Museumsdai wiar dit fuaral fuar di Jungen rocht sa interessant. Hat waar weegert, hurdelling em me di Spenweel fan en Hunfol Lööken en faini Treer törocht sponen fair. Di ual Weewel wiar uk ön Gang braacht en dit Wewelskep suuset man sa hen en töbeek. Alik-sa waker ging dit bi't Tinklin tö, man dit wiar fuar't miist en faini Hunaarber fuar Koptains-

fuar di Jungen. Sa fuul forskelig Slachen fair em blauat, wan fuul flüchtig Hunen aur Nacht baak en di „Söl'ring Foriining“ wiar bliir aur di Helpers, wat diarfuar sörgit, dat arkjen wat tö iiten en drinken fing.

Sat fan't Lukin en liten en töfreer kür em nü uk Tüs gung, man töleest waar boowen ön en Rüm en paar gruulig Tialen fan di Gongers fan Söl fuarlesen en sa kám da arkjen üp sin Kosten.

Maren Jessen

21. Konferenz vun de Plattdüütsche Fründschop

CLINTON CENTER CLINTON, IOWA, USA

Plattdüütsche Fründschop

ERFDE/ARF „Mehr as 2000 Amerikaners hebben jerre Wuddeln in Arf.“ Heet dat. Vun de 8. bet de 10. Juli 2016 gifft dat en Plattdüütsch-Amerikaansche Drapen in Stapelholm. Lüüt ut Clinton/Iowa sind dorbi en Plattdüütsche ut Schleswig-Holsteen. Grote Programm is plaant mit Theoter, Drachtendanz, Vördrege öwer Platt, Utföhrten un Kark. Peter Harry Carstensen hett sik anmeldt för en Amerikaansche-Plattdüütsche Barbecue. Siet 1995 gifft dat jümmers in'n Wessel dat Drapen vun de Plattdüütsche Fründschop in Amerika un in Schleswig-Holsteen. Wer mit dorbi ween will, de kann sik melln ünner: Eider-Treene-Sorge GmBH, Eiderstraße 5, 24803 Erfde-Bargen, Telefon 04333-992490, info@eider-treene-sorge.de io

Di hileboom as hili

NORDFRASCHLÖNJ Bai Engel Petersen önj Leek stont en gruten oomer önj e tjoeler. Uner e dakel tie wite bloosme foon en hileboom önjt wääder, tuhuupe ma sitrooneschiwi. Eefter hu deege wärd äles druued ön apkooged – ön di siirp as kläär. Di smääget ai bloots laker, wan huum deer sekt unti wääder tu-jart, di siirp as uk nuch sün ön heelp bai ferkäiling. Flicht hält ham deeram uk di toochte, dat di hileboom en gäns besunern boom as. Huum koon nü sin wite bloosme as latje wulkene längs da feene juchten siinj; awäädrö önj e harfst lätj hi sin tweege bili hänge, wan sin junke baie rip san. Engel Petersen heet al as bjarn foon har ääl liird, dat huum ma dröögede hileboombloosme önj hiitj moolke san hooste lüüs wärd. Deer steecht sündänji en latj apteek önj en hileboom, wan huum wüjt, hü huum da baie ön da bloosme njüte koon.

Holunderblüte FOTOLIA

Huum koon da hileboome mäast äleweegens fine ön da manschne hääwe jam al ältens maning toocht am jüdeer ploont mäaged. Sü jäif et jü forstaling, dat di hileboom en sliiks döör as. Da unerjardsche njüteden di boom, am döör ham ap tu e manschnewrääl tu kamen. Oudere sään, dat önj da bloosme da latje bjarn unerkaame koon, wat stöwrwen, iir ja krasend wärde köön.

Än nuch oudere miine, e natöör seelwe as önj di boom tu känen. Di hileboom stont för „mam natör“, wat fri har goowe deet ön deer ouerdoosi ma amgungt, as wan deer önj e boom en gouen gaist steecht. Arks bjarn kánt uk „Fruu Holle“, wat ma di hileboom, tjüsch *Holunder*, ferbünen wart.

Woonluuwe? Mäi weese. Ouers da üülje hääwe dat liiwed ön sündänji wärt deer was wat bai weese. Engel Petersen, wat oofting ma kröle kooget ön ja uk önj e äine tün heet, koon har ai forstale, suner en hileboom tu laawen. Arkenän schölj sün ploont önj e tün heewe, as jü ouertjööget. Jü schöölt e hiile familie. Än dat koon duch enarken brüke, ai? *Karin Haug*

Sünje, Tjark un Thore lesen Plattdüütsch

Dree Nordfreesen bi de Lannesentscheid vun de Leeswettstriet in Eutin

EUTIN Vun wiet anreist sind se. Parkplatz söken. Hauptingang oder Eingang bi't Schlott? En Plaen hölp. Schillers kieken. Sporkassen-Bühn stunn op de Inladen. Eerstmol sik torecht finnen op dat Riesengelände zwischen Schlott un Eutiner See. Schlachtenbummlers un Duumdrückers um sik sammeln. Allein ut Löwenstedt sind twindig Omas, Opas, Papas, Mamas, Tanten un Unkels dorbi.

För Seepromenaad, Rhododendren, Rosengorn, Kökenkruut un Blomenhallen hebben de Kinder nich recht Blick. Nu doch keen Softiis, Oma. Jede Leser mutt fief Leesstücken perfekt vödrägen können. Is dat hüüt mien Dag? Bin ik to dull opregt. Is dat nu jüss dat blöde Stück oder mien Lieblingstext. Allens wart utlost. En richtige Schowtrepp föhrt ropp op de grote Bühn bi de

Lannesgoornschau. Sogor Fernsehen un Radio sind dor. Soveel Tokiekers. Un denn dat dor ewige Vörprogramm. Reden vun Politik, SHHB, Ministerium, Bökerien un Sporkassen. Christiane Ehlers un Gerrit Hoss föhren dörch de Namiddag. Musik wart speelt mit de jungen Lüüd – dat mag je noch gahn. Ganz schön veel Lüüd in't Publikum. Veertein Lesers trieden un de Medaillen in dree Öllersgruppen. Un all hebben se al wunnen in de School, denn in de Landschafts- un in de Regionalutscheid. Sehr gode Lesers sind se alltotal.

Tjark Hansen ut Behrendörp leest dat Stück „De grote Unkel Max“ vun Sigrun Sachs. De Jung Oskar hett en to lange Duum un wart jümmers argert vun sien

Nu hebben se dat schaff: Thore, Sünje un Tjark.

INGWER OLDSEN

Mitschölers. Sien Doktor will em Moot toschnacken mit de Geschicht vun sien lange grote Unkel „Max“, sien Toon, de he denn man eenfach en lütte Wullmütz opsetten deit.

„Man blots en Droom“ vun Hans Wilkens heet de Text vun Sünje Sachwitz ut Löwenstedt.

Dor geiht dat um Striederien vun Jungs un Deerns ut de School, un knappe Geld un düre Musikünnerricht. Dat Stück mischt Levenswirklichkeit un Drömerie.

Bi Birgit Lemmermann ehr „Vadders un anner nie'e Keerls för Ma“ mutt de Löwenstedter Thore Jensen sik bi en lange Text in dat Föhlen vun en Scheedungskind rindenken un dat röverbringen.

Weer dat nu de Opregung? Weer dat de egen Form an disse Dag? Oder weer dat einfach dat verkehrte Stück? All hebben se ganz dull leest. Avers för Gold, Silber oder Bronze hett dat ditmol nich langt. Liekers hören all dree to de besten Plattdüütsch-Lesers in Schleswig-Holsteen. Sodennig weer dat en ganz spannende Namiddag. Man, so'n Fotoshooting un en feine Buffett na all de Opregen deit denn an't Enn ok ganz goot. *Ingwer Oldsen*